

Su Kütleleri – II

Doc. Dr. M. Borya Ergönül

Su kanalları da yine insan eliyle yapılmış, genellikle beton bir kanal içine alınmış, nakil veya sulama amacıyla kullanılan yapılardır. Bunlardan özellikle iki denizi birleştiren kanallar biyolojik çeşitlilik üzerinde son derece olumsuz etkiler göstermektedir.

Panama kanalı

Süveyş kanalı

Çeşitli sulama kanalları.

Doc. Dr. M. Borge Ergönül

The Lessepsian province

Selected Species
AL: anti-Lesseps
LM: Lessepsian
Migration

based on
CIESM, 2001

Stephanolepis diaspros
Himantura uamak
Pisodonophis semicinctus
Atherinomorus lacunosus
Pterois miles
Seriola carpenteri
Siganus lu fidus

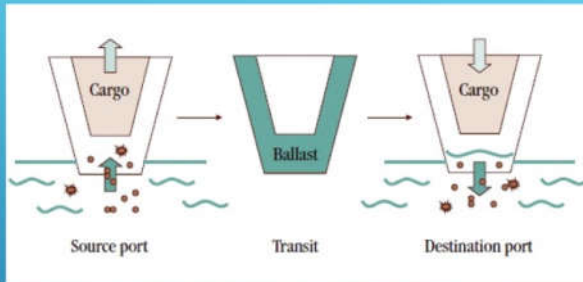
Süveyş Kanalı'nın açılmasının ardından gemilerin balast suları ile çeşitli yumurta ve bireylerin taşınması sayesinde Kızıldeniz'den Akdeniz'e doğru bir göç başlamış ve birçok İndo-Pasifik kökenli sucul canlı (özellikle de balık) türü Akdeniz'e geçiş yapmıştır.

Doc. Dr. M. Borge Ergönül

Kızıldeniz'den Akdeniz'e geçen bu türler, 1970 yılında Dov Por tarafından, kanalın yapımında büyük çaba harcayan Fransız diplomat ve mühendis Ferdinand de Lesseps'e itafen, lesepsiyen türler olarak isimlendirilmiştir. BU göç de aynı şekilde Lessepsiyen göç olarak adlandırılmaktadır.

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

Doç. Dr. M. Borge Ergönül

► **Dünyanın en büyük gölleri (yüzey alanı ve max derinlik)**

- Hazar Denizi, 371.000 km², 1.025 m
- Superior Gölü, 82.103 km², 406 m
- Victoria Gölü, 58.000 km², 83 m
- Huron Gölü, 59.600 km², 229 m
- Michigan Gölü, 58.000 km², 281 m
- Tanganika Gölü, 32.900 km², 1.470 m
- Baykal Gölü, 31.722 km², 1.642 m
- Büyük Ayı Gölü, 31.153 km², 446 m
- Malawi Gölü, 29.600 km², 706 m
- Büyük Esir Gölü, 27.200 km², 614 m

Baykal Gölü

Dünyanın en **derin** gölü Baykal Gölü olup en derin yeri 1620 metre civarındadır. Baykal Gölü yüzey alanı olarak altıncı sırada yer almasına rağmen hacim olarak oldukça büyüktür ve tek başına dünyadaki tatlısuyun %20'sini barındırmaktadır.

Hazar Gölü'nün suları %013 oranında tuzludur ve karbonat içerir.

Hazar Gölü

Türkiye'nin en büyük gölleri

- 1- Van Gölü, 3713 km², 451 metre, Yer: Van, Bitlis (Sodali su)
- 2- Tuz Gölü, 1300 km², 1-2 metre, Yer: Konya, Aksaray, Ankara (Tuzlu su)
- 3- Beyşehir Gölü, : 656 km², 10 metre, Yer: Konya, Isparta (Tatlı su)
- 4- Eğirdir Gölü, : 482 km², 14 metre, Yer: Isparta (Tatlı su)
- 5- İznik Gölü, : 308 km², 80 metre, Yer: Bursa (Tatlı su)
- 6- Burdur Gölü, : 200 km², 110 metre, Yer: Burdur, Isparta (Acı su)
- 7- Manyas Gölü (Kuş Gölü), : 166 km², 3-4 metre, Yer: Bandırma (Tatlı su)
- 8- Acıgöl, : 153 km², 38metre, Yer: Afyonkarahisar, Denizli Acı su (Sülfatlı)
- 9- Uluabat Gölü, : 134 km², 1-2 metre, Yer: Bursa (Tatlı su)
- 10- Çıldır Gölü, : 115 km², 42 metre, Yer: Ardahan, Kars (Tatlı su)

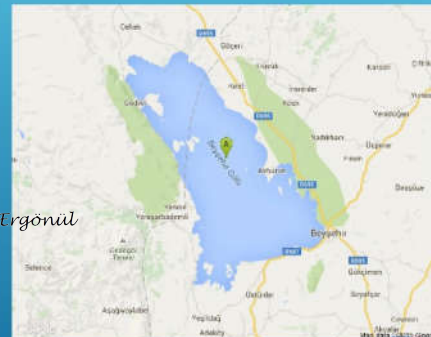
Doc. Dr. M. Borya Ergönül

Van gölü Türkiye'nin en büyük gölü olmasının yanı sıra dünyanın da en büyük sodali gölüdür.

Türkiye'nin en büyük tatlısu gölü ise Beyşehir Gölü'dür.

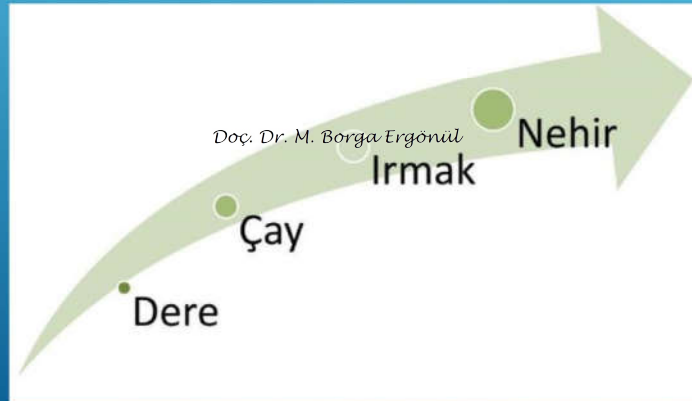
Van Gölü

Beyşehir Gölü

Doc. Dr. M. Borya Ergönül

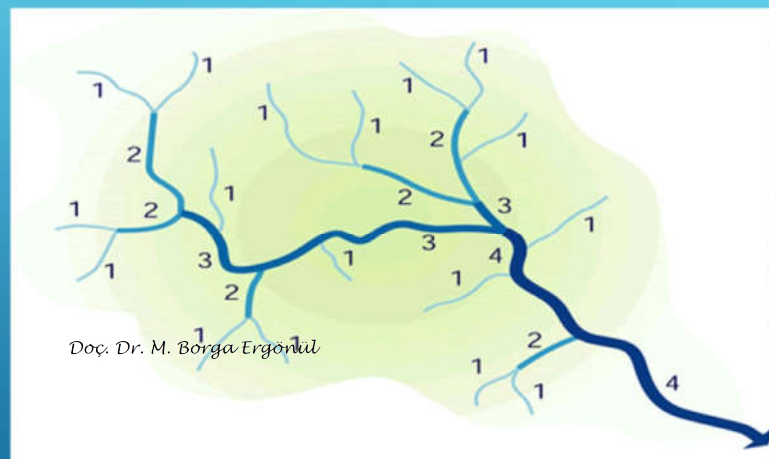
Yeryüzündeki eğim sayesinde doğduğu kaynaktan bir yeraltı suyuna, göle veya denize kavuşan ve sürekli akış halinde olan su kütleleri genel olarak **akarsu** adını almaktadır. Genişliği genellikle 1 m civarında olan akarsular dere, 1-3 m arasında olanlar çay, 3-10 m arasında olanlar nehir, 10 m'den fazla olanlar ise ırmak adını almaktadır.

Akarsu derecesi

Robert E. Horton (1945) ve Arthur Newell Strahler (1952, 1957); tarafından geliştirilmiş bir sistemdir. Akarsuya katılımın şematize edilmesi esasına dayanır.

(Strahler stream order classification)

Türkiye'nin en büyük nehirleri

Türkiye'den geçen en büyük nehir Fırat Nehri (2800 km) olmakla birlikte Türkiye sınırları içerisinde kalan kısmı 1300 km'dir.

Türkiye sınırları içerisinde doğup yine burada denize dökülen en uzun nehrimiz ise Kızılırmak Nehridir (135 km).

Nehrin Adı	Uzunluk	Döküldüğü Yer
Fırat	2800 km	Basra Körfezi
Dicle	1900 km	Basra Körfezi
Kızılırmak	1350 km	Karadeniz
Sakarya	824 km	Karadeniz
Büyük Menderes	584 km	Ege Denizi
Seyhan	560 km	Akdeniz
Yeşilirmak	519 km	Karadeniz
Ceyhan	509 km	Akdeniz
Meriç	490 km	Ege Denizi
Küçük Menderes	450 km	Ege Denizi

Doç. Dr. M. Borya Ergonul

Dünyanın en uzun nehirleri

Nil Nehri, 6650 km

Amazon Nehri, 6400 km

Yangtze Nehri, 6300 km

Mississippi Nehri, 6275 km

Yenisey Nehri, 5540 km

Nil Nehri

Doç. Dr. M. Borya Ergonul

Akarsuyun tüm kollarıyla birlikte toplandığı bölgeye **akarsu havzası** denir. Havzalar denizle bağlantılı olup olmamalarına göre açık veya kapalı havza adını almaktadır. Örneğin Gediz Havzası bir açık havzadır, Konya havzası ise denizle bağlantısı olmayan bir kapalı havzadır.

Drenaj Havzası

